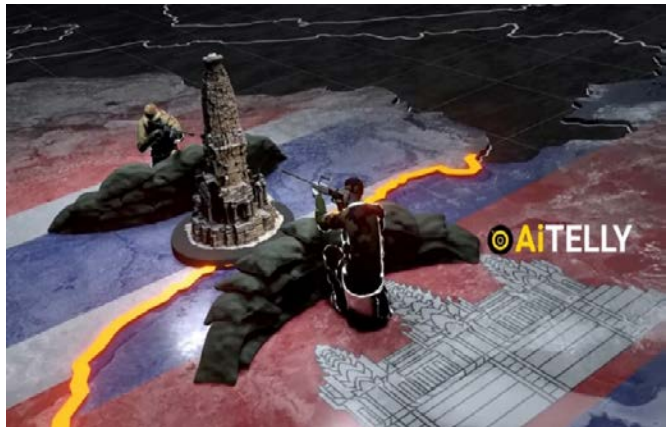

ประเด็น ยุทธวิธีทางทหารฉบับที่ T34	3 ส.ค. 68	วิทยาลัยการทัพบก
ประเด็น การปฏิบัติการทางทหาร	การปฏิบัติการทางอากาศของไทยในการปกป้องอธิปไตยจากการรุกรานของกัมพูชา 2025	
ประเด็นสำคัญ	- กำลังทางอากาศไทยภายใต้สายตาของโลก - กลไกการบูรณาการ C4ISR และแนวคิดยุทธศาสตร์ไทย - ความเหนือชั้นเชิงยุทธศาสตร์ และข้อจำกัดเชิงนโยบาย - บทเรียนที่ได้รับจากการรบ	

กำลังทางอากาศไทยภายใต้สายตาของโลก

สถานการณ์ชายแดนไทยที่เกิดจากการรุกรานของกัมพูชา ที่ปะทุขึ้นในเดือนกรกฎาคม 2025 ได้ดึงดูดความสนใจจากสถาบันด้านยุทธศาสตร์ต่างประเทศจำนวนมาก โดยเฉพาะในโลกตะวันตก โดยสถาบัน International Institute for Strategic Studies (IISS) และ Lowy Institute ต่างก็เฝ้าติดตามความเคลื่อนไหวของทั้ง 2 ประเทศอย่างใกล้ชิด โดยเฉพาะการใช้กำลังทางอากาศของฝ่ายไทย ซึ่งถูกมองว่าเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญในการจัดการข้อพิพาทชายแดนในภูมิภาคอินโดจีน

ในรายงาน Military Balance ฉบับเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ของ IISS ได้จัดอันดับไทยเป็น 1 ใน 3 ประเทศในอาเซียนที่มีขีดความสามารถ

ด้านอากาศแบบครบวงจรในภาวะสงคราม หรือ full-spectrum operational capability in conflict conditions คำจำกัดความนี้หมายถึงศักยภาพที่ครอบคลุมตั้งแต่ภารกิจการข่าวกรอง,ลาดตระเวน,เฝ้าตรวจ ISR (Intelligence, Surveillance, Reconnaissance) ไปจนถึงการโจมตีด้วยอาวุธปล่อยนำวิถีแบบแม่นยำ (precision-guided munitions) โดยไม่ต้องพึ่งพาโครงสร้างสนับสนุนจากต่างประเทศ

ระบบอากาศยานรบของไทยมีทั้ง F-16 Fighting Falcon และ JAS-39 Gripen ที่ได้รับการสนับสนุนจากโครงสร้างควบคุมจากภาคพื้นอย่าง GCI (Ground-Controlled Interception), ระบบการเชื่อมโยงข้อมูลทางยุทธวิธี Link-16 และ ผังบิน C-130 และ Saab 340 AEW&C (Airborne Early Warning and Control) ซึ่งทำให้กองทัพอากาศสามารถรับรู้สถานการณ์สนามรบแบบ real-time อย่างต่อเนื่อง นี่คือ สิ่งที่ไม่มีประเทศใด

ในภูมิภาคอินโดจีนสามารถเทียบได้ รายงานจาก Lowy Institute ผ่านดัชนี Asia Power Index ยังย้ำว่าจุดแข็งที่สุดของไทยในด้านการป้องกันประเทศคือ การประสานกำลังทางอากาศกับโครงสร้างการควบคุมข้ามเหล่าทัพ ซึ่งยืนยันว่ารูปแบบสงครามของไทยได้เปลี่ยนผ่านจาก การตั้งรับสู่การต่อต้านการรุกในระดับยุทธศาสตร์ strategic counteroffensive อย่างมีแบบแผน

เรือเอกคาร์ล ชุสเตอร์ อดีตเจ้าหน้าที่ข่าวกรองใน US Pacific Command ได้ให้สัมภาษณ์กับสื่อ WRAL ว่า ไทยสามารถเปิดการโจมตีทางอากาศแบบ dual-wave strike (โจมตีสองระลอก) โดยใช้ F-16 ไม่เกิน 8 ลำ ในการทำลาย คลังอาวุธ BM-21 และฐานยิงของฝ่ายกัมพูชาในเวลาไม่ถึง 10 นาที ความแม่นยำของการโจมตี สะท้อนถึงการฝึกฝนตามแบบ kill chain ของสหรัฐ และความคุ้นเคยกับ network-centric warfare (การสงครามที่มีเครือข่ายเป็นศูนย์กลาง)

การวิเคราะห์เหล่านี้ทำให้เกิดข้อสรุปตรงกัน ในหมู่ผู้สังเกตการณ์ตะวันตกว่า การใช้กำลังทางอากาศ ของไทยไม่ใช่แค่ปฏิบัติการระดับยุทธวิธี แต่คือการส่ง สัญญาณเชิงยุทธศาสตร์ถึงทั้งกัมพูชาและประชาคมโลก

กลไกการบูรณาการ C4ISR และแนวคิดยุทธศาสตร์ไทย

ภายใต้ปฏิบัติการตอบโต้เชิงรุกของกองทัพไทย จุดที่ทำให้โลกตะวันตกให้ความสนใจเป็นพิเศษ คือ การบูรณาการระบบ C4ISR (Command, Control, Communications, Computers, Intelligence, Surveillance, Reconnaissance) เข้ากับอาวุธปล่อยนำวิถี และระบบข่าวกรองแบบเรียลไทม์

จากรายงาน “Flashpoints: Thailand-Cambodia Border Escalation – Regional Security Implications” ของ Chasseur Group (DeepDive) ได้วิเคราะห์ว่า การที่ไทยสามารถระบุพิกัดจุดยิง BM-21 ของฝ่ายกัมพูชาในเวลาสั้น ๆ และตอบโต้ได้ด้วย ความแม่นยำ แสดงให้เห็นถึง การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี ข่าวกรองเชิงสัญญาณ (SIGINT) และ UAV ที่ล้ำหน้า ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นผลจากการฝึกกับสหรัฐฯ ในโครงการฝึก “คอบร้าโกลด์” และการฝึกบินร่วมที่อุดรธานีและอุตะเถา

แนวทางที่ไทยใช้คือ “surgical strike” หรือ แบบการโจมตีต่อจุดสำคัญ คือ ใช้กำลังเพียง น้อยที่สุด แต่สามารถสร้างผลกระทบมากที่สุด โดยเน้นทำลาย center of gravity หรือจุดศูนย์กลาง ของฝ่ายตรงข้าม เช่น คลังอาวุธ สถานีสื่อสาร และ ฐานยิงจรวด แทนการถล่มด้วยระเบิดแบบปูพรม carpet bombing ไทยยังสามารถประเมินผลจากการโจมตีได้ทันที ด้วย การประเมินผลการทำลาย

Battle Damage Assessment (BDA) ซึ่งเป็นหัวใจของสงครามยุคใหม่ การดำเนินการเหล่านี้สะท้อน หลัก economy of force (การออมกำลัง) และ calibrated response (การตอบโต้ในระดับที่เหมาะสม) ที่ตะวันตกมองว่าเป็นมาตรฐานใหม่ของประเทศกำลังพัฒนาในเอเชีย

การกำหนดเป้าหมายการโจมตี (targeting) ยังดำเนินไป ภายใต้หลัก collateral minimization คือ การลดความเสียหายต่อพลเรือนให้น้อยที่สุด สิ่งนี้ทำให้การใช้กำลังทางอากาศของไทยยังอยู่ในกรอบของ กฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ (IHL: International Humanitarian Law) ซึ่งทำให้ได้รับความชอบธรรม ในสายตาประชาคมระหว่างประเทศ

บทเรียนที่ได้รับจากการรบ

การเผชิญหน้าทางอากาศระหว่างไทยกับกัมพูชาในปี 2025 ได้เปิดเผยบทเรียนเชิงยุทธศาสตร์หลายประการ ซึ่งสามารถนำไปต่อยอดในการวางแผนและการฝึกทหารในอนาคตได้อย่างลึกซึ้ง

1. กำลังทางอากาศเปลี่ยนสมดุลเชิงยุทธศาสตร์ โดยไม่ต้องใช้อำนาจภาคพื้น ไทยแสดงให้เห็นว่าหากสามารถควบคุมอากาศได้อย่างเบ็ดเสร็จก็สามารถหยุดการรุกรานภาคพื้นได้โดยไม่ต้องเคลื่อนกำลังบกขนาดใหญ่

2. การบูรณาการ C4ISR คือหัวใจของสงครามยุคใหม่ การรับรู้สถานการณ์แบบเรียลไทม์ (situational awareness), การบังคับบัญชาแบบแยกการ, การประเมินความเสียหายทันที คือสิ่งที่ทำให้การใช้กำลังเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

3. ศักยภาพการใช้กำลังทางอากาศต้องควบคู่กับการบริหารความชอบธรรม การทำสงครามต้องไม่ละเลยภาพลักษณ์ระหว่างประเทศ การเผยแพร่ข้อมูลอย่างโปร่งใสในเชิงยุทธศาสตร์เป็นส่วนสำคัญของชัยชนะ

4. การตอบโต้แบบมีชั้นเชิงดีกว่าการโจมตีแบบดิบเถื่อน แนวคิด preemptive deterrence และ surgical strike ช่วยให้อาณาจักรไทยสามารถรักษาความสงบในภูมิภาค โดยไม่ให้เกิดสถานการณ์ลุกลาม

5. กำลังทหารต้องดำเนินไปภายใต้กรอบนโยบายที่มีเหตุผลและได้สัดส่วน แม้จะมีกำลังเหนือกว่า แต่ต้องใช้กำลังอย่างมีวุฒิภาวะทางการเมือง เพื่อไม่ให้เกิดความเสียหายทางการเมือง

ดังที่ Carl von Clausewitz กล่าวไว้ใน On War ว่า: “War is not merely an act of policy but a true political instrument, a continuation of political intercourse by other means.” “สงครามหาใช่เพียงแค่การดำเนินนโยบาย หากแต่คือเครื่องมือทางการเมืองอย่างแท้จริง เป็นการสานต่อของความสัมพันธ์ทางการเมืองในรูปแบบอื่น” แต่สิ่งสำคัญที่สุดคือผู้ตัดสินใจ “ฝ่ายการเมือง” จะกำหนดให้เครื่องมือ “กำลังรบทางทหาร” รบ/ไม่รบ, เพื่ออะไร/เพื่อใคร ที่คุ้มค่าต่อความสูญเสียบอบช้ำ ที่ต้องแลกทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

พ.อ.อรรถพร ประชานุกูล

อจ.สยผ.วทบ.

อ้างอิง :

- สถาบันวิจัยยุทธศาสตร์ระหว่างประเทศ (IISS). (2025). สมดุลกำลังทางทหาร 2025 – ภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้. สืบค้นจาก: <https://www.iiss.org/publications/the-military-balance>
- สถานีข่าว WRAL. (18 กรกฎาคม 2025). บทสัมภาษณ์พิเศษเรือเอกคาร์ล ชูสเตอร์ว่าด้วยปฏิบัติการทางอากาศของไทย. สืบค้นจาก: <https://www.wral.com/story/interview-thai-air-force-strikes-cambodia/20981247/>
- กลุ่มซัสเซอร์ (Chasseur Group). (กรกฎาคม 2025). จุดปะทุ: การปะทะที่ชายแดนไทย-กัมพูชา และนัยต่อความมั่นคงระดับภูมิภาค. รายงาน DeepDive. สืบค้นจาก: <https://www.chasseurgroup.org/flashpoints/thai-cambodia-border-2025>

ท่านสามารถสืบค้นข้อมูลย้อนหลังได้ โดยการสแกน QR Code

